

Jedan od ključnih argumenata koji stoji iza podržavanja ovog projekta je da će sačuvati oko 3000 radnih mesta u Šaleškoj dolini (oko 1500 poslova u rudniku lignita Velenje, oko 700-800 u samom TEŠ-u i oko 700-800 u povezanim privrednim društvima). Međutim, ovo znači da investicijom od 1.2 milijarde evra mi spašavamo oko 3000 radnih mesta, što znači da ulažemo oko 0.4 miliona evra u svako pojedinačno radno mesto. Ulaganjem istog iznosa u energetska efikasnost i obnovljive izvore bi sigurno otvorilo više radnih mesta - možda ne samo u regionu Šaleške, već i u drugim mestima Slovenije. Činjenica je takođe da, dugoročno gledano, ovi poslovi će samo odložiti rešavanje pravog problema i ostaviti ga sledećim generacijama koje će neizbežno morati da se suoče sa istim.

Rad termoelektrane TEŠ 6 bez smanjenja ugljenika rezultiraće u emisijama od 3.1mt CO<sub>2</sub> godišnje, što je blizu ukupnoj količini emisija Slovenije za 2050. (ukoliko se smanje emisije za 80% u skladu sa evropskim ciljevima) (Napomena da je dogovoreni cilj EU zapravo 80-95% smanjenja emisija iz 1990. g.). EIB i EBRD koji podržavaju ovaj projekat sa blažim uslovima oko CCS (ili alternativa za ugalj) mogu ostaviti otvorena vrata mnogo većem broju projekata koji imaju veze sa ugljem.

Iako se projekat promovise kao ulaganje u životnu sredinu, jer će smanjiti emisije po proizvedenom kWh, istina je daleko od toga.

EIA (Procena uticaja na životnu sredinu)

EIA ne ispituje bilo koje alternative, shodno zahtevima EU EIA Direktive 97/11/EC. Ovo se ne odnosi samo na alternativne lokacije za novu termoelektranu ili alternativne ugljene tehnologije, već se pod alternativama podrazumeva upotreba obnovljivih izvora, energetska efikasnost, kao i razmatranje opcije "nečinjenja". EIA takođe ne proučava uticaje CCS tehnologije na efikasnost, životnu sredinu, ekonomske aspekte, potencijalne posledice curenja ili pitanja odgovornosti.

CCS Direktiva

Član 33 CCS Direktive (Direktiva 2009/31/EC) utvrđuje da rukovodioci postrojenjima za sagorevanje, kao što je TEŠ 6, procenjuju da li su raspoloživi odgovarajući transport i lokacije za skladištenje ugljen dioksida koji postrojenje proizvodi. Investitor (TEŠ) je sačinio jedan dokument pod nazivom "Zadržavanje CO<sub>2</sub> i potencijal bloka 6 termoelektrane Šoštanj" koji je navodno procena CCS. Pa ipak, a) sadržaj dokumenta ne zadovoljava zahteve člana 33 CCS Direktive, b) predat je u pogrešnoj fazi postupka odobravanja i c) nadležni organi nisu nikad procenjivali njegov kvalitet, ispravnost i adekvatnost. Shodno tome, uslovi iz člana 33 CCS Direktive nisu ispunjeni. Nadležni organi Slovenije nisu tražili efikasnu ispravku CCS studije, nisu čak ni uključili netačno napravljenu procenu u tekuće postupke za ekološku dozvolu, i insistirali na činjenici da TEŠ 6 nije obuhvaćen članom 33 CCS

Direktive.

#### Ekonomska održivost projekta

Osnovni problem predloženog projekta je što njegova ekonomska slika pokazuje nizak nivo pouzdanosti i visok nivo zavisnosti o skrivenu podršku države. U oktobru 2006, Ministarstvo ekonomije je objavilo projekat izgradnje bloka 6 i procenilo vrednost projekta na približno 600 miliona evra. Oko godinu dana kasnije, u septembru 2007, vrednost projekta dostigla je iznos od 780 miliona evra (uvećanje za 30%) i investitori su se obratili EIB sa zahtevom za kredit. Dve godine kasnije, u oktobru, cena je iznosila 1.1 milijardu evra, i investitori su ne samo podneli zahtev za kredit u vašoj organizaciji, već su razmatrali podnošenje zahteva za dodatnih 200 miliona evra kredita kod EIB banke.

Izveštaj koji je sačinio konsultant CE Delft otkriva da je načinjeno nekoliko metodoloških grešaka u obračunu koji je sastavni deo investicionog plana. Cene lignita koje su korišćene su suviše niske, procenjena potrošnja lignita u Bloku 6 je veštački spuštена za period od 2028. na dalje, a troškovi za smanjenje emisije CO<sub>2</sub> su preniski. Neosnovan zahtev za povećanjem efikasnosti rudnika u investicionom programu rezultirao je preniskom procenom cena lignita od strane nosilaca projekta. Drugi zahtev bez osnova je taj da će uvek postojati potreba na tržištu za dodatnom proizvodnjom električne energije koju proizvede novi blok (1000GWh).

Detaljna analiza interne stope povraćaja za TEŠ 6 pokazuje da korekcije za metodološke greške snižavaju stopu sa 7.59% (kao što je navedeno u investicionom planu) na 6.91%. Neosnovane pretpostavke u investicionom programu otvaraju prostor za mnogo veću izloženost riziku. Ukoliko se svi rizici realizuju, stopa bi mogla da padne na blizu 5%. Ovo je prilično ispod granične vrednosti od 7% kojoj je stremio nosilac projekta, i daleko ispod vrednosti od 9% koju je zahtevala slovenačka Vlada u aprilu 2011.

#### Nedostatak javnih rasprava

Iako u skladu sa pravnim propisima EU i Slovenije, projekat Bloka 6 TEŠ bi morao da bude predmet sveobuhvatne javne rasprave, takva javna rasprava nije održana.

#### Nepravilnosti u tenderskoj proceduri

Obaveštenje o nabavci za izvođenje građevinskih radova za glavno tehnološko postrojenje novog Bloka 6 TEŠ 6 sadržavalo je značajne nedostatke i bez krucijalnih informacija koje su potrebne shodno Direktivi, uključujući kriterijume za odabir primena i informacije on tome kako i kada zainteresovane strane mogu uložiti žalbu na rezultate tendera. Pored toga, nosilac projekta nije poslao obaveštenje Kancelariji za zvanične publikacije evropskih zajednica, time kršeći još jedan član ove Direktive. TEŠ je takođe prekršio Zakon o javnim nabavkama Slovenije, koji reguliše obaveze utvrđene članom 42 i 44 ove Direktive. Shodno

tome, neke važne informacije o ugovoru nisu stigle do svih ponuđača koji su možda želeli da konkurišu za ovaj ugovor.

Šoštanj u severnom delu Slovenije, 30km od granice sa Austrijom, je lokacija postojeće termoelektrane na ugalj – Termoelektrana Šoštanj ili “TEŠ” u vlasništvu HSE (Holding Slovenske Elektrarne d.o.o.), elektropostrojenje u potpunom vlasništvu države. Trenutno se postrojenje sastoji od pet blokova. Blokovi 1 i 2 izgrađeni pedesetih godina prošlog veka su ugašeni, Blok 3 je pri kraju radnog veka, a planirano je da Blokovi 4 i 5 prestanu sa proizvodnjom 2016. g. i novi šesti blok od 600MW – poznat kao TEŠ 6 je u izgradnji.

Troškovi projekta su se značajno povećali od 2007.g., kada je EIB odobrila svoj prvi zajam, koji sada iznosi ukupno oko 1.44 milijardi evra – dvostruko više od prvobitnog iznosa.

Slovenački mediji navode da se očekuje da ovo postrojenje napravi gubitak od 50 miliona evra godišnje. Sve su ovo loše vesti za slovenačku državu koja je – uprkos žestokoj raspravi na ovu temu – obezbedila garancije za kredit Evropske Investicione Banke (EIB) od 440 miliona evra.

Projekat je godinama bio ukaljan navodima o korupciji i pod istragom državnih organa, Evropskog biroa za borbu protiv prevara (OLAF), EBRD i EIB banke. Dana, 14. Oktobra 2014.g., 10 lica je optuženo za krivična dela prevare u vezi sa ovim projektom.